

A Nemzetgazdasági Minisztérium Munkavédelmi Főosztályának felhívása a must erjedésének veszélyeivel kapcsolatban

Augusztus végén, a legtöbb borvidéken hivatalosan is megkezdődött a szüret. A mustgáz ebben az időszakban minden évben több halállal végződő baleset, illetve mérgezés előidézője, pedig a tragédiák megfelelő elővigyázatossággal megelőzhetők lennének. Közismert tény, hogy a must erjedése közben mustgáz, vagyis szén-dioxid (CO₂) keletkezik, ami rossz szellőzési viszonyok között a földalatti pincékben a padlószintről indulva felhalmozódik, és kiszorítva a levegőből az oxigént fulladást okoz.

A fentiekre tekintettel a Nemzetgazdasági Minisztérium Munkavédelmi Főosztálya (a továbbiakban: Munkavédelmi Főosztály) felhívja valamennyi borkészítéssel foglalkozó munkáltató figyelmét a mustgáz veszélyeire és a munkavállalók egészségének, biztonságának védelme érdekében szükséges megelőző intézkedések megtételére.

A szén-dioxid a levegő állandó alkotóeleme, színtelen, szagtalan, a levegőnél körülbelül másfélszer nehezebb gáz. Cukortartalmú növények, gyümölcsök erjedése során keletkezik, például akkor, amikor „forr” a must. Mivel nehezebb a levegőnél, így alulról fölfelé, a padozattól kiindulva tölti ki a teret, a pincét és a járatokat. A mustgáz a pincékben összegyűlik, kiszorítja a levegőt, így teremtve oxigén-hiányos állapotot. A szén-dioxid kis koncentrációban a légzőközpontot izgatja, nagyobb koncentrációban az oxigénhiány miatt fulladást okoz. Hat a központi idegrendszerre, amelynek jelei a szédülés, hányinger, illetve mentális zavar. Ezért tapasztalható, hogy az újbor forrásának időszakában gyakran lesznek rosszul a pincékben.

A must erjedésének idején a rosszullét, fulladás megelőzése érdekében előzetes szellőztetés és légtér-elemzés nélkül a borospincékbe szigorúan tilos lemenni!

A **gázérzékelő riasztók** felszerelésén túl a tragédiák megelőzésére a pinceajtó nyitásához rendelt **reteszelt mesterséges szellőző rendszer** használata ad megfelelő megoldást.

Önmagában az úgynevezett „gyertyapróba” alkalmazása nem tekinthető megbízhatónak! A gyertyapróba lényege az, hogy a pincébe égő gyertyával mennek le, ha ez elalszik, akkor ott feltehetően nagy koncentrációban mustgáz van jelen. A gyertya lángja általában csak 14%-os CO₂ tartalom esetén alszik el, ezzel szemben egy ember 9% CO₂ tartalmú légtérben történő 5-10 perces tartózkodás alatt halálos fulladást, mérgezést szenvedhet. A 20% CO₂ tartalmú légtér pedig azonnali halált okozhat.

Ha a gyertya lángja menet közben vagy a pincében elhelyezve kialszik, akkor nagy valószínűséggel mustgáz van a helyiségben. Ilyenkor haladéktalanul vissza kell fordulni, illetve el kell hagyni a helyiséget.

Javasolt a must forrásának idejére „*Figyelem, mustgáz veszély!*” feliratot is elhelyezni a pince bejáratára mások figyelmeztetése céljából.

Gyakori probléma, hogy sokan megfelelő védelem nélkül próbálnak az összeesett, ájult emberek segítségére sietni, és segítségnyújtás közben maguk is belélegzik a veszélyes mustgázt, így a segítők is könnyen bajba kerülhetnek, ezért **senki ne próbáljon meggondolatlanul ájult ember segítségére sietni!** Ha nem ismert, hogy milyen

mennyiségben van jelen a mérgező gáz abban a helyiségben, amiből ki akarjuk menteni a sérültet, saját életünket is kockáztatjuk, ha zártrendszerű légzőkészülék nélkül megyünk be hozzá. Ilyen esetben **azonnal hívni kell a mentőket, illetve a Katasztrófavédelmi Igazgatóságot a 112-es központi segélyhívó számon és meg kell próbálni kiszellőztetni a helyiséget.** A mustgáz-mérgezést szenvedő embereket a tűzoltók biztonsággal, légzőkészülék használata mellett tudják kimenteni.

Amennyiben van mód a pincehelyiség megfelelő átszellőztetésére és a CO₂-koncentráció ellenőrzésére, a mérgezett személyt mielőbb ki kell szabadítani a mérgezés helyszínéről, szabad levegőre kell vinni és a sérült állapotától függően - kiképzett elsősegélynyújtó bevonásával - meg kell kezdeni az elsősegélynyújtást a mentők megérkezéséig.

A biztonsági- és egészségvédelmi előírások alkalmazása rendkívül fontos az önfoglalkoztatók vagy magángazdálkodók saját védelme érdekében is!

A Munkavédelmi Főosztály által működtetett, ingyenesen hívható, telefonos Munkavédelmi Tanácsadó Szolgálat tájékoztatást nyújt a munkavédelemmel kapcsolatos jogosultságokról és kötelezettségekről a munkáltatók, a munkavállalók, az érdekképviselői szervek és minden, a munkavédelem kérdései iránt érdeklődő számára. Zöld szám: **06 80 204 292**, hívható: hétfőtől-csütörtökig: 8.30-16.00, pénteken: 8.30-13.30-ig. e-mail:

munkavedelem-info@ngm.gov.hu

Budapest, 2017. szeptember 1.